

УДК 349.2

Лисюк О.Г., аспірант кафедри цивільного, господарського та екологічного права
Науковий керівник: Блінова Г.О., д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

НАДРА ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Встановлення правового режиму надр регламентується рядом нормативно-правових актів, зокрема, ст.13 Конституції України, де визначено, що надра Землі та їх ресурси, які знаходяться в межах території України, її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу [1].

Відповідно до Кодексу України про надра від 27 липня 1994 року визначено, що надра - це частина земної кори, що розташована під поверхнею суші та дном водоймищ і простягається до глибин, доступних для геологічного вивчення та освоєння [2].

При цьому надра мають розумітися як певні ділянки поверхні землі, що містять корисні копалини. Правове регулювання використання надр та їх ресурсів встановлюється рядом законодавчих актів, зокрема: Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», де у статті 5 визначено, що надра є частиною довкілля [3].

Спеціальними актами законодавства у сфері використання надр є: Закони України «Про нафту і газ» від 12.07.2001 № 2665-III [4], Закон України від 21 травня 2009 року № 1392-VI «Про газ (метан) вугільних родовищ» [5], Закон України від 14 вересня 1999 року № 1039-XIV «Про угоди про розподіл продукції» [6].

Кодекс України про надра (ст.4) проголошує, що надра є виключною власністю Українського народу, який здійснює право власності на надра через Верховну Раду України, Верховну Раду Автономної Республіки Крим і місцеві ради. Окремі повноваження щодо розпорядження надрами законодавством України можуть надаватися відповідним органам виконавчої влади. Центральним органом виконавчої влади в сфері використання і охорони надр є Державна служба геології та надр України, повноваженнями щодо охорони надр наділено Міністерство екології та природних ресурсів України, на Державну службу України з питань праці покладено здійснення державного гірничого нагляду.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про нафту і газ» від 12.07.2001 № 2665-III [2] встановлено, що особливостями регулювання відносин у нафтогазовій галузі є: постійне і безперервне збалансування видобутку, постачання і споживання газу, для забезпечення якого встановлюється єдине диспетчерське (оперативно-технологічне) управління Єдиною газотранспортною системою України; наявність Єдиної газотранспортної системи України для газопостачання споживачів; підвищена вибухотапожежонебезпечність газу, нафти та продуктів їх переробки і необхідністю у зв'язку з цим підтримання надійності та безпеки експлуатації об'єктів нафтогазової галузі.

Отже, належне та ефективне використання надр є неможливим без комплексного регулювання не лише родовищ корисних копалин, а і земельних ділянок та підземних вод, розташованих на відповідній місцевості.

Перелік посилань

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр#Text>
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII/ URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
4. Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001 N 2665-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 50. Ст.262
5. Про газ (метан) вугільних родовищ: Закон України від 21 травня 2009 року № 1392-VI. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-17#Text>
6. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 1999 року № 1039-XIV. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-14#Text>